

Lector houdt docent bij de les

Interview Niek van de Berg en Jan Geurts
Bve-magazine, 2007

Een interactieve peiling www.maxgoote.nl, het kenniscentrum voor beroepsonderwijs stelt de vraag: lectoren in het mbo zijn nodig. Stand half oktober 30% eens, 70% oneens. Voor wat deze dagkoers waard is: Niek van den Berg, de eerste lector op een ROC is in ieder geval enthousiast. En Jan Geurts, lector aan de Haagse Hogeschool is ronduit voorstander van meer lectoren op ROC's.

De Onderwijsraad gaf in 2005 de aftrap voor meer lectoren in het bve onderwijs. De onafhankelijke adviesraad stelt de Hbo's als voorbeeld die volop deelnemen in innovatienetwerken en kennisverspreiding. De Onderwijsraad stelt dat de bve-sector veel ervaring heeft met het leggen van contacten met de (regionale) externe omgeving. De meerwaarde ligt daarom vooral in het introduceren van innovatiekringen.

Eerste lector op ROC

Niek van den Berg is sinds januari 2006 lector techniek op ROC Zadkine in Rotterdam. Zij is de eerste lector op een ROC, een paar maanden later gevolgd door dr. William Goossen aan het ROC van Twente. Van den Berg: „Iedereen was nieuwsgierig naar de inbreng van een lector Techniek. Ik zelf ook wel.” De gepromoveerde sociologe begrijpt de aanvankelijke aarzeling over de aanstelling bij op een technische school. „Ik heb nu wel aangetoond dat juist een sociaalwetenschapper goed de relatie kan uitpluizen tussen docenten en bedrijven.” Sinds haar aanstelling wordt ze met vragen bestookt over het lectoraat. „Er is veel belangstelling. Een veelgestelde vraag is naar het verschil met lectoraten op het hbo, Dat is lastig aan te geven omdat het hbo een grote verscheidenheid heeft aan lectoraten.”

Kenniskringen

Wat wel overeenkomt met het hbo is de focus op kenniskringen en innovatie. Onder de leiding van Van den Berg starten ook op ROC Zadkine twee kenniskringen. Een kenniskring beroepspraktijkvorming voor docenten stagebegeleiding en een kenniskring aantrekkelijk beroepsonderwijs. „De eerste kenniskring is voor docenten die tijdens de stagebegeleiding stagiaires bezoeken op bedrijven. De kenniskring gaat onderzoeken hoe dat contact eruit ziet. Ligt het accent op het functioneren van de stagiair? Of probeert de docent ook innovatieve ontwikkelingen in het bedrijf te achterhalen? De tweede kenniskring onderzoekt hoe technische beroepen en technisch onderwijs weer aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Met als doel natuurlijk meer instroom van leerlingen in het technisch onderwijs. Denk aan het laten geven van gastcolleges door mensen uit de praktijk, docenten zelf stage laten lopen, leerlingen stageresultaten laten presenteren.”

Openbare les

Van den Berg beaamt dat sommige oplossingen voor de hand lijken te liggen. „Het punt is echter dat het nauwelijks structureel plaatsvindt. Daarover praten in kenniskringen kan nieuwe inzichten opleveren.” Verder denkt zij aan het oprichten van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en ROC. Een voorbeeld is het Koude Centrum Rotterdam, dat opleidingsactiviteiten in de koudetechniek centraal organiseert, ondersteund door ROC Zadkine en het bedrijfsleven.

Tot slot houdt Van den Berg als lector ontwikkelingen bij in de onderwijswereld. Waar zijn ze met welke onderwijsvorm bezig, of met welke aanpak van een probleem. Binnen de kenniskringen wisselt zij die wetenschap uit, waardoor het ROC Zadkine er baat bij kan

hebben.” En zij treedt naar buiten met de resultaten van haar werk. Zo heeft zij in oktober een voordracht gehouden over de aansluiting in de beroepskolom. En in november gaf zij een openbare les over verbindingen in het onderwijs. Een onderwerp was ondermeer de relatie tussen beroepsonderwijs en bedrijven.

Hogeschool

Jan Geurts is lector Pedagogiek van het Beroepsonderwijs aan de Haagse Hogeschool in Den Haag. Geurts heeft ondermeer praktijkervaring in het mbo. Hij is directeur geweest van de technische sector van ROC Nijmegen. Vanuit ondermeer die achtergrond zegt hij ronduit ja op de vraag of een lector aan een ROC zinvol is. „Daarover heb ik geen twijfel. Sterker, het moet gebeuren omdat juist op ROC's kennisontwikkeling en –uitwisseling hard nodig is. Het gaat ten slotte om de omvangrijkste en ingewikkeldste sector van het beroepsonderwijs. ROC's moeten ruimte maken voor expertise van buiten de school. Investeren hierin is noodzakelijk. De kwaliteit van het onderwijs verbetert er mee.”

De voormalige directeur van een ROC durft een strakke uitspraak wel aan. „De ROC's moeten oppassen niet te ver achter maatschappelijke vraagstukken aan te lopen en deze zo uit het oog te verliezen. Dit komt door de vele aandacht voor de proceskant (schaalvergroting, nieuwe procedures voor kwalificaties en loopbaanbegeleiding) en door de te weinige aandacht voor de inhoudelijke kant niet het oog verliezen. De afgelopen jaren heeft te veel de nadruk gelegen op onderwerpen als procesverbetering en controle van deze processen. Het vraagstuk van vakmanschap als beroep dreigt zo onder te sneeuwen.”

Met zijn eigen ervaring als lector vers in het geheugen adviseert Geurts de gezamenlijke ROC's wel vooraf meer programmering aan te houden dan in het hbo is gebeurd. „Stel lectoraten in voor een beperkt aantal thema's. Het mbo profiteert er zo van ervaringen in het hbo. Nu kiest elke hbo eigen onderwerpen, wat een grote verscheidenheid in onderwerpen tot gevolg heeft. Het zou niet gunstig zijn als de veertig ROC's elk afzonderlijk onderwerpen en thema's bedenkt.” De onderwerpen die de Mbo-raad voor de komende jaren heeft gekozen – Nederland Kennisland, Internationaal Nederland, Vergrijzend Nederland en Multicultureel Nederland- lenen zich goed voor een gezamenlijke oriëntatie.

Onderwijsvernieuwing

Het lectoraat Pedagogie van het Beroepsonderwijs verzorgt Geurts samen met Frans Meijers. De hoofdtaak van de lectoren is de docenten 'bijscholen', het doen van onderzoek en zorgen voor vernieuwing van het onderwijs. De docenten van hun kenniskring hebben moeten solliciteren naar een plaats in de kenniskring. Een van de 'functie-eisen' was bezig zijn met onderwijsvernieuwing. Geurts: „Ik denk niet dat ik het een volgende keer weer zo zou doen. De wensen van de docenten verschillen nogal. Een thematische aanpak is overzichtelijker. Maar een les is ook dat de structuur van een kenniskring niet helemaal vast moet liggen.”

KADER

Lector of meester-docent?

Voor de duidelijkheid een lector staat in de regel niet zelf voor de klas van deelnemers aan het mbo. Een lector is iemand met specifieke kennis – en vaardigheden die interactie op gang brengt tussen beroepsonderwijs (docenten en studenten), de beroepspraktijk en relevante kennis. Kennisuitwisseling die vernieuwing van onderwijs en praktijk stimuleert. Een belangrijk onderdeel is het opzetten van eigen onderzoek.

In het interview met dr. William Goossen ((Bve-magazine) over zijn aanstelling als meester-docent aan het ROC van Twente, komt de naamgeving aan bod. Voor de naam meester-

docent is gekozen, en dus niet voor lector, omdat deze benaming meer recht doet aan de eigenheid en het ambachtelijke van het mbo. De Onderwijsraad heeft het over lector(achtige) functies. Advies van Jan Geurts, lector Haagse Hogeschool: „Verspil vooral geen energie aan deze discussie.”

{PM}

Het Max Goote Kenniscentrum heeft twee jaar geleden drie leerstoelen aan universiteiten ingesteld.: